

**PROFILUL ELEVULUI CU DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE
ȘI METODELE DE INTERVENȚIE PSIHOLGICĂ**
**THE PROFILE OF THE STUDENT WITH LEARNING DIFFICULTIES
AND METHODS OF PSYCHOLOGICAL INTERVENTION**

DIACONU Marius Constantin¹, DIACONU Daniela²

¹CSEI Roman,

²CJRAE Neamț

E-mail: diaconudani@yahoo.com

CZU: 376.015.3

DOI: 10.46727/c.cv-2023.p79-83

Rezumat

Acest articol pătrunde în domeniul multifacțat al dificultăților de învățare, recunoscând natura diversă a acestor provocări, fiecare dintre ele necesitând o abordare personalizată pentru un sprijin și o îndrumare optime. Accentul central este pus pe imperativul strategiilor personalizate, aliniat la nevoile și abilitățile distincte ale elevilor care se confruntă cu diferite tipuri de dificultăți de învățare. În centrul acestei paradigme se află importanța protocoalelor de evaluare cuprinzătoare și a monitorizării continue a progresului, elemente esențiale în furnizarea sprijinului necesar pentru ca elevii să își atingă obiectivele educaționale.

În cadrul peisajului educațional, integrarea elevilor care se confruntă cu dificultăți de învățare devine un punct central de interes considerabil. În ultimii ani, s-au formulat diverse abordări și metodologii menite să faciliteze accesul acestor elevi în mediul educațional, promovând egalitatea de șanse în sfera învățării. Recunoscând faptul că elevii cu dificultăți de învățare au nevoie de un sprijin dedicat pentru a-și cultiva abilitățile și a se integra fără probleme atât în domeniul social, cât și în cel profesional, acest articol prezintă mai multe intervenții psihopedagogice adaptate pentru a-i ajuta pe acești elevi în procesul complicat de integrare socială și școlară.

Cuvinte-cheie: *dificultăți de învățare, abordare individualizată, evaluare, monitorizarea progresului, obiective educaționale, integrare socială, integrare școlară, asistență psihopedagogică.*

Abstract

This article delves into the multifaceted realm of learning difficulties, recognizing the diverse nature of these challenges, each necessitating a customized approach for optimal support and guidance. The pivotal emphasis is on the imperative of tailored strategies aligned with the distinctive needs and abilities of students grappling with various types of learning difficulties. Central to this paradigm is the significance of comprehensive assessment protocols and ongoing progress monitoring, pivotal elements in furnishing the requisite support for students to attain their educational objectives.

Within the educational landscape, the integration of students contending with learning difficulties emerges as a focal point of considerable interest. Recent years have witnessed the formulation of diverse approaches and methodologies aimed at easing the ingress of these students into the educational milieu, fostering equal opportunities in the learning sphere. Recognizing that students with learning difficulties necessitate dedicated support to cultivate their skills and seamlessly integrate into both social and professional domains, this article expounds on several psycho-pedagogical interventions tailored to aid these students in the intricate process of social and school integration.

Keywords: *learning difficulties, individualized approach, assessment, progress monitoring, educational goals, social integration, school integration, psycho-pedagogical assistance.*

Unul dintre drepturile fundamentale ale copilului cu cerințe educaționale speciale este acela de a fi susținut în valorificarea maximală a propriilor capacități, ceea ce reprezintă criteriul șanselor egale în educație ce nu poate fi realizat decât în condițiile unei abordări diferențiate, nu izolate sau segregate. În fond dizabilitate se raportează la sprijinul necesar acordat copilului, pentru a putea depăși dificultățile cu care se confruntă și care reprezintă obstacole în procesul adaptării sociale.

Adaptarea socială este un concept foarte discutat în zilele noastre, existând peste 200 de definiții diferite. O serie de psihologi renumiți fac referire la modificările complexe pe care un organism le suferă pentru a putea supraviețui schimbărilor care au loc în mediul înconjurător. Reflectat ca un produs al relației sinergice dintre ființa umană și mediul înconjurător, rezultatul adaptării se poate materializa fie în atitudinea de acceptare, fie de respingere, caz în care putem vorbi de inadaptare. Adaptarea se poate concretiza în răspunsuri ale omului la evenimente favorabile, neutre sau nefavorabile.

În concepția lui Jean Piaget [8] „există adaptare atunci când organismul se transformă în funcție de mediu, iar aceasta variație are ca efect un echilibru al schimbărilor între mediu și el, favorabil conservării sale. Adaptarea necesită un echilibru între asimilare și acomodare” [8, p.183];

V.Gonța consideră că adaptarea este un „proces activ, dinamic și creator, care necesită un permanent efort realizat prin procesele de integrare și reglare, care fac posibilă utilizarea optimă a rezervelor funcționale, precum și refacerea acestora în perioada în care solicitarea încetează” [3, p.69].

În viziunea lui I.Mânzat „adaptarea este un proces al învățării, care contribuie la construcția omului asigurându-i adolescentului dezvoltarea ca factor constructiv și dinamizator” [4, p. 224].

Anumiți autori, precum John Mayer, Peter Salovey, Daniel Goleman. David Caruso, Reuven Bar –On, sunt de părere că planul emoțional este implicat în adaptarea socială. Goleman afirmă că „adaptarea socială este o formă de activitate socială care constă din stăpânirea ambiției. Ea urmărește realizarea unui echilibru între capacitățile, aspirațiile, obiectivele și dorințele individului cu cerințele și solicitările ambiției sociale și a mijloacelor oferite de ea pentru satisfacerea acestor aspirații” [2].

După cum observăm, în literatura de specialitate, există o multitudine de definiții referitoare la adaptare și adaptare socială, fiecare autor având de cel mai multe ori abordări diferite. Studiind

teoriile referitoare la adaptarea socială, s-a ajuns la un acord privitor la faptul că adaptarea socială este un construct multidimensional complex, greu de cuprins într-o definiție.

Pentru copiii cu CES, care se confruntă cu o multitudine de dificultăți în procesul de învățare, adaptarea socială și integrarea școlară prezintă un proces extrem de dificil, care necesită o asistență psiho-pedagogică individualizată, de înaltă calitate, focalizată pe copil.

Există mai multe tipuri de dificultăți de învățare, iar fiecare dintre acestea necesită o abordare individualizată pentru a oferi elevilor sprijinul și îndrumarea necesare pentru a-și dezvolta abilitățile.

Una dintre cele mai frecvente dificultăți de învățare este dislexia, care afectează abilitatea elevilor de a citi cu precizie și de a înțelege cuvintele scrise. Elevii cu dislexie pot avea dificultăți în identificarea literelor și în asocierea acestora cu sunetele corespunzătoare, ceea ce poate afecta capacitatea lor de a citi cu încredere și cu o înțelegere adecvată.

O altă dificultate de învățare frecventă este disgrafia, care afectează abilitatea elevilor de a scrie clar și de a se exprima corespunzător prin scris. Elevii cu disgrafie pot avea dificultăți în scrierea literelor corecte, în organizarea ideilor și în exprimarea lor coerentă prin scris.

Dificultățile de atenție și hiperactivitatea sunt alte probleme frecvente în rândul elevilor cu dificultăți de învățare. Acești elevi pot avea dificultăți în concentrare și în menținerea atenției, ceea ce poate afecta performanța lor școlară și capacitatea lor de a urma instrucțiunile și de a se implica în activitățile de învățare.

Tulburarea de procesare auditivă este o altă dificultate de învățare care poate afecta capacitatea elevilor de a procesa și de a înțelege informațiile auditive. Elevii cu această tulburare pot avea dificultăți în recunoașterea sunetelor, în discernerea diferențelor dintre sunete sau în reținerea informațiilor prezentate oral.

În plus, sunt și alte tipuri de dificultăți de învățare, cum ar fi discalculia, care afectează abilitatea elevilor de a înțelege și de a aplica conceptele matematice, sau tulburarea de procesare vizuală, care poate afecta abilitatea elevilor de a percepe și de a înțelege informațiile vizuale.

Fiecare tip de dificultate de învățare necesită o abordare individualizată și adaptată nevoilor și capacităților elevilor în cauză. O evaluare adecvată și o monitorizare continuă a progreselor elevilor sunt esențiale pentru a oferi sprijinul și îndrumarea necesare pentru a-i ajuta să-și dezvolte abilitățile și să își atingă obiectivele școlare.

În cadrul sistemului educațional, integrarea elevilor cu dificultăți de învățare reprezintă un subiect de interes major. În ultimii ani, s-au dezvoltat diverse abordări și metodologii în acest sens, cu scopul de a facilita accesul acestor elevi la educație și de a le oferi oportunități egale în ceea ce privește procesul de învățare, deoarece acești elevi au nevoie de sprijin și îndrumare pentru a-și dezvolta abilitățile și pentru a se integra cu succes în viața socială și profesională,

Una dintre metodele utilizate este integrarea acestor elevi în clasele obișnuite, alături de ceilalți elevi, cu sprijinul unui asistent specializat sau al unui profesor de sprijin. Acest tip de integrare este denumită integrare în sistemul de învățământ de masă și se bazează pe faptul că elevii cu dificultăți de învățare pot beneficia de suportul și experiența celorlalți elevi din clasă.

Formarea unui coelev de sprijin reprezintă o modalitate pentru a integra elevii cu dificultăți de învățare în sistemul de învățământ de masă prin oferirea sprijinului colegial. Acesta este un elev

obișnuit din aceeași clasă care oferă ajutor suplimentar elevului cu dificultăți de învățare în timpul orelor de curs sau în timpul pauzelor. Colegul de sprijin poate fi instruit și monitorizat de un cadru didactic specializat, pentru a asigura că furnizează ajutorul adecvat și că elevul cu dificultăți de învățare beneficiază de sprijinul necesar pentru a-și dezvolta abilitățile.

O altă metodă este integrarea în școli speciale, unde elevii cu dificultăți de învățare beneficiază de o atenție mai mare din partea cadrelor didactice specializate și a personalului auxiliar. În aceste școli, elevii au acces la programe educaționale personalizate și la terapii specifice, care să îi ajute să-și dezvolte abilitățile necesare pentru a face față cu succes cerințelor educaționale.

Integrarea prin terapie reprezintă o altă metodă ce poate asigura succesul integrării elevilor cu dificultăți de învățare. Aceasta implică oferirea unui program de terapie personalizat pentru fiecare elev cu dificultăți de învățare, care să îi ajute să își dezvolte abilitățile și să își îmbunătățească performanța școlară. Programul de terapie poate fi oferit fie în cadrul școlii obișnuite, fie în cadrul unei școli speciale.

În ultimul timp, s-a dezvoltat și metoda integrării prin tehnologie, prin intermediul căreia elevii cu dificultăți de învățare pot beneficia de tehnologii avansate, cum ar fi tabletele sau software-ul specializat. Această metodă are avantajul de a oferi elevilor acces la resurse educaționale adecvate nivelului lor de dezvoltare și de a-i ajuta să-și dezvolte abilitățile într-un mod mai interactiv și captivant.

Sistemul educațional pune în mod tradițional accentul pe cele trei activități fundamentale - scris, citit, socotit - toate caracteristice emisferei stângi (dominată de raționalitate), excluzând aproape educarea facultăților emisferei drepte care este sediul imaginației, orientării spațiale, decodării muzicii, culorii, ritmului, creativității (dominanta sa fiind intuiția). Pentru ca acești copii să nu aibă probleme emoționale în viitor, școala trebuie să găsească mereu noi posibilități, noi metode și resurse de a le dezvolta capacitățile, în special inteligența emoțională- cea mai valoroasă achiziție pe care se pot baza oricând în viitor.[6, p. 310]

Studiile privind dezvoltarea inteligenței emoționale la elevi, au arătat că inteligența emoțională la elevi se referă la faptul că:

- copiii percep corect emoțiile celorlalți și reușesc să exprime emoții
- folosesc informații emoționale pentru a transmite gânduri sau mesaje
- înțeleg cauzele și consecințele emoțiilor
- reușesc să-și folosească emoțiile într-o manieră constructivă, gândindu-se la mai multe reacții posibile, dar alegându-le pe acelea care presupun emoții pozitive.

Deși unii copii au mai puțin dezvoltate aceste abilități sociale, trebuie avut în vedere faptul că acestea se pot dezvolta și copiii pot deveni mai competenți emoțional dacă li se oferă sprijin adecvat. Cercetările din domeniul psihologiei dezvoltării au dovedit faptul că nu este suficient să dezvoltăm abilitățile intelectuale ale copiilor. Studii care au urmărit copii începând cu primii ani de viață și până la vârsta adultă au indicat faptul că abilitățile copiilor de a-și conștientiza trăirile emoționale, de a le gestiona în mod adecvat sau de a-și face prieteni, sunt cel puțin la fel de importante ca și abilitățile intelectuale (inclusiv pentru reușita la școală). [4, p. 192]

Elevii pot înțelege emoțiile exprimate de copiii de aceeași vârstă cu el în timpul unui contact social, ceea ce îi ajută în rezolvarea conflictelor. Apoi, școlarii sunt capabili de implicare empatică în emoțiile celorlalți și își pot reda propriile emoții în diferite situații sociale pentru a minimaliza efectele nesănătoase ale emoțiilor negative și pentru a împărtăși emoțiile pozitive cu ceilalți. Diverse studii de psihologie au arătat că inteligența emoțională și abilitatea de a stabili relații cu persoanele din jur reprezintă un factor principal în ceea ce privește reușita în viață. De aceea, părinții sunt încurajați să acorde atenție sportivă reacțiilor emoționale ale celor mici. În acest context, este important ca părinții să înțeleagă că inteligența emoțională a copilului nu are nici o legatură cu IQ-ul acestuia. A îl susține pe școlarul mic mic doar în ceea ce privește obținerea unor note bune sau a unor premii la școală nu este suficient. De fapt, performanțele școlare, deși importante, nu influențează dezvoltarea emoțională. Statistici arată că mulți dintre elevii nu prea străluciți la școală sunt astăzi realizați pe plan profesional, dar și personal. Astfel, parte din reușită este dată de inteligența emoțională [5, p. 76].

În fapt, dezvoltarea armonioasă a celui mic include ambele elemente: performanța școlară și inteligența emoțională. Deci, părinții trebuie să acorde egală importanță atât minții cât și emoțiilor copilului.

În concluzie, integrarea elevilor cu dificultăți de învățare în sistemul educațional reprezintă o provocare majoră pentru cadrele didactice, dar și o responsabilitate importantă pentru societatea în ansamblu. Metodologiile și abordările actuale sunt diverse și vizează atât integrarea în sistemul de învățământ de masă, cât și integrarea în școli speciale sau prin tehnologie. Este important să se continue cercetarea și dezvoltarea acestor metode, astfel încât toți elevii să aibă acces la o educație de calitate și să-și dezvolte la maximum potențialul.

BIBLIOGRAFIE

1. CHIRILĂ, R. Tulburări de atenție și hiperactivitate. Abordări educaționale și psihologice. Polirom, 2015.
2. GOLEMAN D. Social Intelligence. New York: Bantam, 2006.
3. GONTA V. Formarea imaginii de sine la adolescenți. Chișinău, 2004. 160 p.
4. MÂNZAT I. Intercorelații ale transferului în sfera gândirii științifice la adolescent. Soluții factoriale. Revista de psihologie, nr. 4, 1979(b).
5. MAYER, J. D.; SALOVEY, P., CARUSO; D. R., & SITARENOS, G., Emotional intelligence as a Standard Intelligence, *Emotion*, 2001, vol 1
6. OPRE, A. Inconștientul Cognitiv. Modele teoretice, suport experimental și aplicații, Ed. Polirom, Iași, 2012.
7. PĂTRU, R. Dificultăți de învățare și strategii de intervenție educațională. Polirom, 2012.
8. PIAGET J. The moral judgment of the child. New York: Free Press, 1965.
9. VASILIU, F. Dislexia. Diagnoză și intervenție psihopedagogică. Polirom, 2009.
10. VORNICU, I. Disgrafia. Cauze și strategii de intervenție. Polirom, 2014.